

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XIV. Idem Venerabilis fratri nostro a Vigoren Episcopo, & dilecto filio
de Pateiar, Priori.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

CAPUT XIV.

Idem Venerabili fratri nostro ^a Vigoren Episcopo, & dilecto filio de Pateiar, Priori.

Querelam monachorum de ^bAlteia nobis transmissam accepimus, quod cum ipsi quoddam ^cmanerium, quod dicitur Vella, cum ^dpertinentiis suis, & Ecclesiam de Ganonum a monachis de ^eCadonio sub annuo censu xv. librarum fuissent adepti, & inde chartam ab ipsis monachis habuissent: quidam Prior eorum Capitulo inconsulto prescriptum manerium, Ecclesiam, & chartam de Cadonio accepta pecunia resignavit. Unde quia presati monachi de Acra se conqueruntur injuste gravatos, & nobis imminet corrigendum, si quid minus rationabiliter attentatur, causam ipsam experientia vestra committimus, presentium vobis auctoritate mandantes, quatenus partibus ante vestram presentiam convocatis, qua hinc inde proposita fuerint, diligentius audiat, & prescriptam causam sublato appellationis remedio, concordia, vel iudicio terminetis, provisi, quod sicut emi non potuerit, ita etiam nec redimi. Si vero monachi de Cadonio legitime citati ad presentiam vestram accedere, & iudicio vestro stare contempserint, vos presdictos monachos de Acra in possessionem eorum, de quibus controversia vertitur, contradictione, & ap. cess. inducere minime differatis, nec ipsos exinde permittatis absque ordine g. iudiciario molestari. Si vero uterque vestrum his exequendis interesse non poterit, alter ea nihilominus exequatur.

NOTÆ.

^a **Vigoriensis**) Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titulo, cap. 14. post Concilium autem Lateranense, part. 2. cap. 12. habetur *Fratri R. & Vigoriensi Episcopo*. Sed retinenda est presens inscriptio. De Vigoriensi Ecclesia egi in cap. 9. de electione.

^b **Alteia**) In hac sexta collectione legitur de Acra, sed male, cum causa hac disceptaretur cum monachis de Acra. Unde non poterat eorum Priori de causa hac committi: post concilium Lateranense legitur de Pantin, & alibi legi de Panteria, notavit Ant. August. in presenti. Sed cum nullibi reperissem monasterium huius nominis, credebam legendum esse de Prætelia. Præteliense enim monasterium est in Neustria optimo loco situm, prope portum maris, & pontem Adimarii: de quo Ordericus Vitalis lib. 8. hist. sue Ecclesie, pag. 709. Iuretus in notis ad epist. 143. Ivonis. Propter vicinitatem enim huius monasterii cum Cadomeni presentis causæ cognitio potuit committi Priori illius monasterii.

^c **Manerium**.) Maneria, seu manerium, est habitatio cum certa agri portione: quo modo accipitur apud Innocentium III. lib. 3. epist. 5. ibi: *Civitates, villas, castra, maneria, que ad dotallium presata Regine spectare noscuntur*. Apud Rogerium tom. 1. annal. in vita Guillelmi Senioris. *Et per easdem divisas, quibus ipse, sive ante eum Toftius vel Stuardus ipsum manerium tenerunt*. Apud alios Angliæ scriptores, quos refert Vossius de vitis sermonum lib. 3. cap. 24.

^d **Pertinentiis**.) Quatenus Ecclesia, seu ius patronatus possit alienari cum universitate bonorum, exposui in cap. cum Bertholdus, de iure patron.

^e **Cadonio**.) Cadonium monasterium est ordinis Cisterciensis in Sarlatensi diocesi, de quo in presenti agi nonnullos credidisse refert Manrique tom. 1. annal. Cisterc. anno 1120. cap. 1. num. 2. à

quibus recte ipse discedit; nam quomodo Vigoriensi Prælo Angliæ poterat delegari cognitio causæ, quæ in Gallia vertebatur? Quare dicendum est, in presenti agi de monasterio Cadomeni Normanniæ; cuius originem, & foundationis causam referunt Polidor. Vergil. in histor. Angliæ, Vuillelmus Gemeticen. monachus lib. 7. histor. Norman. cap. 26. his verbis: *Vuillelmus Dux, dum à quibusdam religiosis sepius redargueretur, eo quod cognatam suam sibi in matrimonio copulasset, missis legatis ad Romanum Papam super hac re consuluit. At ille sagaciter considerans, quod si divortium fieri iuberet, forte inter Flandroses, & Normannos grave bellum exurgeret, maritum, & conjugem à reatu absolvit, eisque penitentiam injunxit. Mandavit enim, ut ab eis duo cœnobita conderentur, in quibus pro ipsis ab utroque sexu Deo sedulo preces offerrentur: quod illi grate opere compleverunt; nam apud Cadomum una constructa est Abbatia in honorem sanctæ Trinitatis; altera vero in honorem sancti Stephani Protomartyris.*

^f **Redimi**.) De alia redemptione Ecclesiarum olim à monachis suscitata, egi in cap. 2. de statu monach.

^g **Ordinario**.) Juxta distinctionem, an transfacto anno, vel non, compareat, quam adduxi in cap. quoniam, ut lite non contest. Presenti decisioni consonat textus in cap. final. hoc tit. in 5. compil. ubi Honorius III. ita Pistoriensi Episcopo scribit: *Ad nostram noveris audientiam pervenisse, quod cum olim inter conventum monasterii sancti Bartholomæi Pistoriensis, ex parte una; & Abbatem sancti Ioannis Parmensis ex altera, super eo, quod dictus Abbas presatum monasterium sibi subesse dicebat, coram Archiepiscopo, & coniudicibus suis, auctoritate Apostolica questio verteretur, nominatus Abbas pendente lite coram iudicibus memoratis, omnesque quod assererat in presdicto monasterio se habere, ac idem monasterium tibi de facto, cum de iure non posset, sicut convenit, non attendens, quod ecclesiastica, ac monasteria*

seria distrabi nequeant sine vitio simoniae, tanquam vile aliquid, pro certa vendidit pecunia quantitate, in ipsorum, & eius monasterii praeiudicium non modicum, & gravamen. Postmodum verò tu, unde miramur plurimum, & movemur, non considerans cum quanta severitate Dominus de templo expulerit vendentes pariter & ementes, occasione huiusmodi venditionis a praemisso conventu juratoriam, & fideiussoriam cautionem per violentiam extorsisti, ut venditionem ratam haberet eandem, & contra eam de cetero non venirent, in eos, qui contra venditionem ipsam veniret, seu consilium, vel auxilium super hoc conferrent eisdem, excommunicationis sententiam

temeritate propria promulgando. Quare fuit nobis humiliter supplicatum, ut sicut venditionem sancti Thomae Pistoriensis sic & istam irritare misericorditer dignaremur. Nos ergo fraternitati tuae deferre, quantum cum Deo, & honestate possumus, cupientes, devotioni tuae mandamus, quatenus his, quae per te minus providè facta sunt, in hac parte revocatis provide per te ipsum sepefatum conventum à juramentis, & fideiussores eorum à fideiussionibus, quas ab ipsis propter hoc diceris extorsisse, absolvens penitus, & praefatam excommunicationis sententiam sine qualibet dilatione, ac difficultate relaxans, ipsos occasione huiusmodi de cetero non molestes.

CAPUT XV.

Idem.

EA, quae de avaritia, & cupiditatis radice proveniunt, & in speciem simoniae depravatae erumpunt, sunt penitus extirpanda: & quae de spinis & tribulis procedunt: falce Apostolici moderaminis sunt refecanda. Audivimus, quod nummos pro christmate ab Ecclesiis extorquetis, quos nunc e cathedraticum, aliquando à paschalem praestationem, interdum Episcopalem consuetudinem appellatis. Quia verò hoc simoniacum esse cognoscitur, mandamus quatenus praetextu alicujus consuetudinis, vel praelationis praescriptos denarios nullatenus exigatis; pro certo scituri, quod si hoc praesumpseritis, periculum ordinis & dignitatis poteritis non immeritò formidare.

NOTÆ.

I. ^a Idem. Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titulo, cap. 15. Sed tam littera, quam inscriptio restituenda est ex cap. eanoscitur de censibus, ut jam ibi notavi.

b Avaritia. Quae procul debet esse ab Ecclesiae ministris, ut probant eruditè Aneas Robertus lib. 1. rer. judic. cap. 3. Savarus in notis ad Sidon. lib. 1. epist. 8. Mornac. in l. 1. & 3. Cod. de sacros. Eccles. l. Lucius de arrestis, sive placitis Curiae, lib. 1. tit. 3. quam & in sacerdotibus Gentilium reprehendit Tertul. in apolog. cap. 15. in hac verba: Sed enim agri tributo honorabiliores; hominum capita stipendio censa ignobiliora: nam haec sunt nota captivitate. Dii verò, qui magis tributarii, magis sancti, immò qui magis sancti, magis tributarii majestas quae suaria efficitur, circue cauponas religio mendicantis: exigitis mercedem pro solo templo, pro aditu: sacris non licet Deos nossegratis; venales sunt. Et cap. 44. Non enim sufficimus, & hominibus, & Diis vestris mendicantibus opem ferre.

c Cathedraticum. Alia est pensitatio dicta cathedraticum, quae iuste exigitur à Praelatis Ecclesiae, de qua egi in cap. congruente, de officio ordin.

2. d Paschalem praestationem. Mutantes nomen, ut simularent simoniacam exactionem; ut etiam Athenienses tributum exactionem mitiori voce temperantes, non tributum sed regimen civitatis appellari voluerunt. Alex. ab Alex. lib. 3. c. 5. & de usurario aiebat Sanctus Maximus: Erubescit nomen usurae, sed peccatum usurae non erubescit.

COMMENTARIUM.

3. FERIA quinta majoris Hebdomadae christma conficiendum esse per Episcopos in propriis Ecclesiis, probavi in cap. quando, de consuet. & tunc omnes Parochi debent illud recipere à proprio Episcopo, non ab alieno cap. presbyteri, 95, dist. cap.

presbyteri, de consecrat. dist. 4. Concil. Vornat. can. 60. Concil. Francicum, idest in Francia celebratum sub Carolo Magno Principe, & Bonifacio I. Archiepiscopo Moguntino, & martyre, Legato Zachariae Papae: in cena, ait. Domini semper novum christma Presbyter ab Episcopo querat, ut Episcopus vestris assistat castitatis, & vitae, & fidei, & doctrinae illius. Idem omnino Concilium Suesionense apud quintum Medardum, sub Duce Francorum Pepino, & Childerico Rege, ejusdem est sententiae, & Concil. Aquisgran. 2. cap. 8. Capitulum 2. Statuimus, ut semel in anno, id est in quinta feria, quae est in cena Domini, unctio olei sancti, in quo salvatio infirmorum creditur, per omnes civitates ab Episcopis non negligatur, sicut nunc usque neglecta est: sed omni devotione juxta traditionem Apostolicam, ac statuta Decretalium, in quibus de eadem praecipitur peragatur; & illud reverenter deferri ad proprias parochias. Concil. Valense 1. can. 3. ibi: Christma in medio Quadragesima presbyteri debent petere, & reverenter cum christmario, & linteo, sicut reliquia Sanctorum, deportari debet. Altilliodor. can. 6. Arelat. 4. sub Leone, can. 18. Illustrat Vicecomes lib. 2. de ritib. Confirm. cap. 25. nec ab alio contingi potest, quam à sacerdote. Concil. Arelat. 4. dicto can. 18. ubi ratio assignatur his verbis: Genus enim sacramenti est, quod non ab aliis, nisi à sacerdotibus, contingi debet: quod si fecerint, honore priventur. Cum ergo presbyteri ipsi acciperent christma ab Episcopis, ut venire cepit, ut à singulis sacerdotibus, qui christmatis accipiendi causa ad Ecclesiam Cathedralis accedebant, tremisses exigentur, seu aliqua quantitas pecuniae pro expensis factis in oleo, & balsamo. Quam consuetudinem viguisse in Hispania, constat ex Concilio Brachar 2. can. 16. ibi: Placuit, ut modicum balsami, quod benedictum pro baptismi sacramento per Ecclesias datur, quia à singulis tremisses pro ipso exigi solent, nihil ulterius exigatur, ne forte, quod pro salute animarum per invocationem sancti Spiritus conficitur.